

آموزش در بستر طبیعت و اجتماع

یادداشت اول: آموزش در بستر طبیعت و اجتماع

آموزش و پرورش در روند تاریخی خود از آموزش‌های مستقیم، خشک و رسمی به سمت آموزش غیرمستقیم، پویا و کاربردی تغییر مسیر داده است. در این رویکرد خروج از حدود کلاس و مدرسه و پیوند با طبیعت و اجتماع، از راه کارهای مفید و موثر است. حال یک مدرسه با داعیه پیشرو بودن که تمایل دارد محصولی مناسب برای ارائه داشته باشد، با تدوین برنامه‌ای دقیق و حساب شده می‌تواند کارگروهی و ارتباط با جامعه و طبیعت را به‌عنوان اصلی مهم در آموزش خود مورد توجه قرار دهد. بی‌شک پیوند مدرسه، کلاس و آموزش با بیرون، یعنی آن‌جا که زندگی جریان دارد، خیابان‌ها، بازارها، مساجد، میراث فرهنگی، موزه‌ها، طبیعت و... یادگیری را به امری لذت‌بخش برای دانش‌آموزان تبدیل خواهد کرد. هر چند آموزش‌های بیرون از فضای مدرسه به دلیل سختی‌هایی که دارد چندان مورد استقبال قرار نمی‌گیرد؛ اما می‌توان با یک مدیریت صحیح، تخصیص منابع و نیروی انسانی مجرب، این مشکل را مرتفع ساخت و از این فضا به‌نحو هوشمندانه‌ای در راستای بالا بردن کیفیت آموزش و پرورش و ایجاد انگیزه و نشاط در نسل جوان بهره جست. از سویی آشنایی با طبیعت و ارزش‌های آن، موجب رشد اندیشه و تفکر در نظام خلقت می‌شود و در نهایت خداپاوری و عظمت حاکم بر طبیعت را در ذهن دانش‌آموزان ترسیم می‌کند. در آموزه‌های دینی و فرهنگی ما نیز با جملات و عبارات قصار زیادی برای باورها تاکید شده است؛ سوره «نبأ» مصداق زیبایی در راستای این موضوع است.

ایجاد چنین فضاهای متنوعی که دانش‌آموزان نیز انتظار حضور در آن را دارند، از شاخص‌های مهم موفقیت یک مدرسه به شمار می‌رود و علاوه بر افزایش انگیزه و شوق درونی فراگیران، نوعی آرامش، نشاط و احساس رضایت را برای آن‌ها به ارمغان می‌آورد. هم‌چنین تجربه حاصل از آموزش در طبیعت و اجتماع، با آماده‌سازی دانش‌آموزان برای ورود به عرصه‌های مختلف اجتماع، آن‌ها را برای ساختن جامعه‌ای کارآمدتر و مطلوب‌تر پرورش خواهد داد.

خلاصه سخن آن‌که ارتباط موثر با فضای بیرون از مدرسه و آن‌چه خارج از ساختار رسمی آموزش اتفاق می‌افتد، طبیعتاً نقش بی‌بدیلی در کشف استعدادها، رشد و بالندگی فراگیران خواهد داشت؛ بنابراین ارزشمند است که مدارس ارتباط انسان امروز با طبیعت کهنه و اجتماع معاصر را امری مهم و مفید تلقی کنند و طبیعت‌گردی و موضوعات مرتبط با جامعه را در برنامه‌های خود بگنجانند تا دانش‌آموزان احترام به طبیعت، را در کنار ارزش‌های انسانی و اجتماعی فراگیرند و در حفظ و حراست آن‌ها بکوشند.